

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutraj izdane popoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 12 K 20 h ali gl. 6-60  
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3-30  
četrt leta . . . . . 3 „ 40 „ 1-70  
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

# SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

Neplačanih pisem ne sprejema ne uredništvo ne upravnštvo.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gl. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

## Vipavska železnica.

Dolga, žalostna historija! Ali jo bomo ponavljali? Menda ni treba, saj smo jo osvezili že šestkrat v spominu gg. čitateljev.

Vkljub zatrdili „Gorice“, da s tem vprašanjem ni tako slabo, kakor je menil neki dopisnik, moramo biti jako črnogledi. — Pogledjmo pa, kako stoji ta reč zdaj.

Vlada ima že davno 100.000 K. od občin in zasebnikov; po zaključku deželnega zbora ima še konečnih 200.000 K — in s tem je odpadel zadnji izgovorček, ki je prej veljal skoro tri leta. — Toda o gradnji železnice ni še nič slišati! Pač pa stoji danes to vprašanje tako-le:

Železniško ministerstvo je konečno odobrilo progno vipavske železnice od Km 1-5 do 28-5, t. j. od izhoda iz južne železnice v Gorici do Ajdovščine. Odločba je od 27. jun. t. l. št. 53.899/3. Ni pa še nič določeno o prispojnitvi z južno železnico, t. j. od Km 0 do 1-5.

Kolodvor v Gorici bo treba razširiti. Pri tem pa nista udeleženi le južna in vipavska železnica, marveč tudi uprava državnih železnic in vojno ministerstvo. — Da se doseže sporazumljenje, se določi posebna konferenca pri železniškem ministerstvu s sodelovanjem vseh prizadelih činiteljev.

Na korist vipavski železnici se naglašja že sedaj: potreba samostojnega tretjega tira do vsprejemne postaje v Gorici; dalje potreba, da se vipavska železnica odcepi od južne pri Km 1-1 tako, da bode prost in neodvisen dohod vlakov od Nabrežine in Ajdovščine. — Ko ta konferenca na Dunaju dovrši svoje delo, izda ministerstvo odobrenje tudi ostale proge od Km 0 do 1-5. — Kdaj bo to? Lahko hitro, pa tudi sele za jedno leto ali še dalje. Sodeči po dosednji praksi bi lahko prišli do hudomušnega sklepa, da merodajnim krogom se ne bo prav nič mudilo! Vipavska dolina je že davno izplačala 100.000, za drugo naj se ne briga!

Imena postaj so določena tako:

1. St. Peter bei Görz — Šempeter pri Gorici ob K 3<sup>4</sup>/<sub>7</sub>.
2. Prvacina (le postajališče in nakladališče) ob Km 11<sup>5</sup>/<sub>7</sub>.

— 22 —

## RUSINJA.

Prispevka iz novejšega časa.

Srbski spisal Gjuro Jakšić.

Posl. Podravske.

I.

Poslednji dnevi meseca listopada so bili nenavadno lepi. Kakor blag nasmeh na rudečem licu osivelega starca so se pomešali solnčni žarki s suhimi vejami golih kostanjev, s katerimi je bila obrasčena Tržaška ulica — na to pa so igranje se pokukali skozi odprto okno gostilnice pri P. ....

Tu pri oknu, oprta ob svilnato blazinic, je sedela zamišljena deklica, na kateri si lahko poznal na prvi pogled, da je to brhko dete hladnega severa. Lice ji je bilo okroglo, belo in polno; usta majhna in nekako kljubovalna. Po belem licu so ji mahodrali gosti čofi spodaj nekoliko pristrizanih las, metajoči temno senco na snežnobeli, okrogli vrat ter na čisti ovrtnik. Na glavi je imela malo kučmo iz nežne soboljevine, a na kučmi črna pero. Bila je srednje rasti; njeno gibanje je bilo nenavadno lahko in dražestno. Imela je na sebi črno svilnato obleko s tuniko, toda brez vlečke, in na levem rokavu si zapazil na beli tkanini rudeč križ. Lahko se je reklo o

3. Dornberg ob Km 12-9.
4. Selo „ „ 16-7.
5. Kamnje (postajal. in nakl.) ob Km 20<sup>9</sup>/<sub>10</sub>.
6. Dobravlje (postajališče) ob Km 23<sup>2</sup>/<sub>5</sub>.
7. Heiliger Kreutz-Cesta — Sv. Križ-Cesta ob Km 24-9.
8. Haidenschaft — Ajdovščina.

Kakor se vidi iz tega, so čutili veliko potrebo, da so dali nemško ime celó postajama Sv. Križ in St. Peter! — Sploh se vidi, da bodo potiskali švabsčino povsod na prvo mesto! Ne čutijo pa nikake potrebe, da bi dali glavni postaji — Gorica tudi slovensko ime! To je prvi skandal, s katerim nas pozdravljajo!

Izvrševalni odbor narodno-napredne ni pustil izpred očí teh žaljenj našega naroda, marveč je protestoval na primeren način na merodajnem mestu.

V svoji vlogi je imel pa tudi druge korigisti Vipavcev pred očmi.

Znano je, da je merjena in določena druga zveza proti Trstu od Gorice čez Prvacino in Ribenberg. Ta železnica kaže marsikako premenho. Tako n. pr. bo v Prvacini prava postaja, dočim je za vipavsko določeno le postajališče (ali postojanka) in nakladališče. Vsekakor pa spravi ta glavna proga v veliko odvisnost vipavske železnice. Ako je torej upanje, da se začne prihodnje leto graditi glavna proga, bi ostalo graditi le še jeden kos takozvane vipavske. V tem slučaju pa bi morala vlada vrniti polovico vplačane osnovne glavnice z obrestni vred. — Ako pa ni upanja, da se bo gradila že prihodnje leto glavna proga, naj se začne takoj zidati vipavska železnica, kajti tega čakanja, tega cincanja in mencaja smo vsi že čez grlo sili!

Iz vsega tega je čitateljem jasno, koliko je vredna pisarija klerikalnih trobil o vipavski železnici. Kdo je pa zdaj kriv, da se vse zavlačuje v mračno prihodnost? In profesor Berbuč je pisaril po Vipavskem celo to gorostasno novico, da je ponudila nova „Centrifuga“ vladi vseh 3.300.000 kron za zgradbo te železnice! Ako vlada vidi, da ima „zavedna Vipavska“ take zastopnike, ki znajo svoje volilce tako imenitno „farbati“, potem je le verjetno, ako se ji nič ne mudi. Zato ponuja Vipavcem

njej, da je krasotica — in ako bi se nasmehnila ter jela govoriti s svojim prijetnim glasom, pa bi se kar raztopil v razkošju ter si želel večno poslušati to krasno govornico in petje... Dolgo je sedela tako zamišljena pri odprtem oknu ter zrla na široko Terazijo. Nakrat pa se je zganila, nagrbnčila čelo, usta so se ji namrdnila, in vse lice je dobilo izraz razjarjenega otroka. — Zunaj na hodniku so se zaslišali težki koraki. »To je on«, je dejala mlada oskrbovalka bolnikov ter uprla svoj jezni pogled k vratom. »To je on!... Oh, kako mi je zopern... On mora to videti, on vidi, on to vé, a navzlic vsemu temu se ga vendar ne morem odkrižati.«

Med tem se vrata odpró — mlada oskrbovalka obrne svoje jezno obličje k oknu — a v sobo stopi ruski hetman z veliko kozaško kučmo na glavi, v dolgem kaftanu in z nabojnjačo na prsih; dolga sablja mu je breketala, vdarjaje ob osnažen sobin pod.

Bil je to okoren človek visoke rasti in širokih prs. Njegove obrvi so bile nepočesane in goste, da so mu skoro zakrivala črne oči. Lahko bi ga bil človek vprašal: »Resnica, očka, ali vidite pod temi gostimi obrvi svetlobo božjo?« Prestopivši nekoliko korakov po sobi, se vstavi pri mizi, sname svojo veliko kučmo, odstrani z nagubanega čela goste kodre temnosivih las ter se oblastno vsede na svilnat naslonjač; nato pa, da bi najavil mladi Rusinji svojo navzoč-

figo — Berbuču pa se sveti od daleč — — zlat zaslužen križec, če ne morda celó oni Franc Jožefovega reda! Mundus vult decipi, ergo —!

## „Trgovsko in obrtno društvo“.

Od nadaljnega delovanja tega velevažnega društva pričakujemo dokaz, je-li smo Slovenci zrelo ljudstvo ali ne!

Mlado društvo je priredilo lepo število shodov; udeležba je bila povsod velika. Govorniki so pojasnjevali v zgovornih besedah namen in pomen društva, obširni delokrog, prekrasne načrte, ki so izvršljivi, ako le hočemo. Poslušalci so povsod glasno odobravali vse, ker prepričali so se, da je vse izvršljivo.

Društvo je izdalo lično knjižico v 3000 izvodih. To je doslej na Slovenskem edino delo, ki naslika položaj trgovine in obrti za sedanost in bližnjo prihodnost v resničnih barvah. Nikdo ne more reči, da je tu kaj neresničnega, pretiranega! — Knjiga je po delzi razdeljena.

Društvo je že s shodi in s to knjigo dovršilo velik del važne svoje naloge. Spravilo je med svet mnogo lepih načrtov za razvoj trgovine in obrti, mnogo treznega razmišljanja. Tudi očitni vspehi niso izostali. Dokaz je — mizarska zadruha, ki je danes gotovo dejstvo. Mizarska prodajalnica v Trstu že dobro deluje, — in v Egiptu več daleč. — Spravila se je v razgovor čevljarška zadruha v Mirnu! Ali zdí se, da poteče po solkanskem uzorcu par let, predno pride do resnične ustanovitve. — Kremarske zadruge so na vidiku, in z njimi razna podjetja (uzitnina, pivovar!) — Zasebniki so si že izkoristili marsikak načrt in nauk, sprožen v našem društvu.

Ali treba vstrajno naprej! Kako pa?! — Društvu mi pomagamo za prihodnost, ako trgovci in obrtniki le odobravajo načrte „Trgovskega in obrtnega društva“, marveč treba je, da vsi — pristopijo! — Mlado društvo je za prvo leto izpolnilo veliko organizatorično delo! Zdaj je vrsta na naših trgovcih in obrtnikih, da storijo svojo — dolžnost! Ni dovolj le to, da rodoljubi odo-

nost, nekoliko zakašlja ter zagromi s svojim debelim glasom:

»Nu, gospodična Ksenija Ničiforovna, hvala Bogú, da sem vas vendar enkrat našel doma!«

Ksenija Ničiforovna globoko vzdihne.

»Ne morem vam reči, da mi je ta nepričakovani poset po volji.«

»Ne?« odvrne jezavo hetman. »Nemara vas motim v kakem važnem poslu?«

»Ako se more samotno in tiho opazovanje te krasne zemlje smatrati za važen posel, pa me zares motite, gosp. Bajbakov.«

Hetman Bajbakov se zamračí; na to se glasno nasmeje, in v tem krohodu ponavlja besede Ksenije Ničiforovne: »Ha, ha, ha! Krasna zemlja! Opazovanje važen posel! — Ha, ha, ha! Toda čujte, Ksenija Ničiforovna, na ta trenutek neosnovane vaše čmernosti nikdar ne pozabim!«

Ksenija nekoliko trenutkov molči, na kar, dvignivši svojo krasno glavico in pospravivši si raz čelo svilnate lase, stopi pred hetmana:

»Moje čmernosti, ste rekli? A po čem to sodite, hetman, da sem danes čmerna? A kaj bi mi odgovorili na to, ako bi vam rekla, da sem bila v onem hipu, ko ste stopili v sobo, prav židane volje? Moje prsi so bile prenapolnene z nekim neizrekljivim razkošjem, v mojem srcu so se uprav v tem trenutku vzbujali nenavadni občutki, v moji glavi

brujejo, marveč neobhodno potrebno je, da društvu pristopijo! Ako društvo nima vsaj 1000 članov, ne more izvrševati svoje prekrasne naloge! Od društva, od odbora samega naj nikdo ne pričakuje čudežev. Taka doba čudodejstev je že davno minula! Ako pa trgovci in obrtniki ostanejo le pri simpatijah, le pri odobravanjih, a ne pristopijo, naj tudi ne pričakujejo od društva, da bo Gospodu Bogu kvarilo posle, t. j. „iz nič nekaj ustvarjalo“. Mi torej pričakujemo, da se zavedni naši trgovci in obrtniki vpotejo vsi! Na delo!

## DOPISI.

V Gorici, 8. avg. (Tutti frutti). —

Kdo bi bil dejal, da je pri nekaterih ljudeh nakrat toliko strahu za „nedolžnost ljudstva“! Kar iz sebe so vstran dopisov „Tutti frutti“. Toda motiš se, vrli čitatelj, ako misliš, da se te pobožne duše jezé na liste pohujšljivce, ki so spravili ob vso vero celo svojo okolico. Kratko nikar! Hudujejo se le na „Sočo“, ki le politikujoče grešnike siba in razkriva njihovo hinavščino, njihovo očitno pohujšljivo „delovanje“. Hočemo jim dokazati, da niso nedotakljiva kasta, niso sacrosancti rimski tribuni! Hočemo jednako-pravnost! Ako oni za-se reklamujejo geslo: „Ne glejte, kaj delamo, marveč kaj učimo“, tedaj bi moralo i za nas posvetnjake isto veljati! Toda ta privilegovana kasta meni, da sme opovati in razpostaviti na sramo-tilni oder vsakogar, ki jej ni ljub, kakor je učil Alfonz Liguorski, dočim sama sebe skrbno skriva v talar, ki naj bi bil nedotaljiv, to pa zató, da ne bo — pohujšanja. Ne boš! Mi tako dvojno mero odklanjamo!

Borimo se proti zlu, ki se širi po prislovcu, da: „Riba pri glavi smrdi!“ Bolezen treba torej zdraviti pri — glavi! Vsa dosedanja praksa se je ponesrečila! Začnimo torej radikalno kuro pri glavi! Vsak zlodi bi udrihal le po revnem kmetiču, le po črvku, ki ni sam kriv, ako je tak, kakoršen je! — Kdor meni, da se širi s tem kako pohujšanje, se močno vara! Kdorkoli naše „Tutti frutti“ prav razume, je bodisi tako pameten ali že toliko pokvarjen, da se ni bati za njegovo dušo in telo radi tega

snovala se nepoznane misli, katerim sem iskala pojasnila.

Ksenija je umolknila; temnomodre oči so ji kar bliščale, okrog ust ji je igral smeh poin melanholije — toda le za trenutek — na kar se je pojavila zopet poprejšnja hladnost.

»In vi ste me odtrgali od tega nenavadnega užitka«, — je dodala očita-joče Ksenija Ničiforovna, — na to, obrnivši se k oknu, je zrla dalje na žarke zapadajočega solca. Hetman Bajbakov je vstal razjarjen raz svoj sedež ter se z velikimi koraki jel sprehajati semterle po sobi, da so puščale njegove velike škornje kar sledove za seboj na gladkih parketih.

Sprehajaje se tako nekoliko časa je obstal — ter z glasom, razodevajočim nekako notranje vznemirjenje, začel osorno govoriti:

»Ksenija Ničiforovna! Torej tudi tukaj v tej tuji deželi zrete vi tako neprijazno ná-me? Tudi tukaj, kamor sem dospel, da bi bil vaš varuh — vaš...«

Hetman Bajbakov je prenehal. Imel je še nekaj na srcu, hotel še nekaj povedati, toda hladen njen pogled ga je osupnil, in on je umolknil. Pobesivši nejevoljen glavo je uprl svoj pogled v tla — v tem hipu se je zdel biti slabši in manjši nego ona, katero je hotel varovati. — Ta ponižnost tudi omahča za trenutek mlado Ksenijo; raz lice ji izgine poprejšnja nejevolja; — zdela se

čtiva. — Ta vihar bo imel pa gotovo le dobre posledice! Scisti zrak!

Nikar misliti, da streljamo že s kanoni; smo šele pri — „vorderladerjih“; od teh pridemo k — „hinterladerjem“ in — „repetirkam“, v trdni nadi, da kartuc in granat ne bo treba. Ali pripravljene imamo! Je-li jih bomo rabili ali ne, je zavisno od sovražnikov. Ako jih „pamet sreča“, bomo imeli usmiljenje s spokorjenimi grešniki, kakor angeljci v nebesih; ako bodo pa dalje tako impertinentni, kakor so bili doslej, pojdemo brezobzirno dalje! To bi bila divna vojna, da bi oni streljali na nas z vso krvoločnostjo, a bi se mi le udajali v „božjo voljo“ in čakali, kaj vse se pride nad nas po milosti klerikalnega generalnega štaba. Zob za zob! — To pa znamo! Ne pozablajte nas se tako kmalu ne, če nas postavite tudi na sto indeksov!

Sicer pa imamo v tej stroki izbornega učitelja, samega „ljubljenca naroda“ dr. Antona Gregorčiča. Le čitajte njegove spise v starih „Sočah“, pa boste videli, da naši „Tutti frutti“ so pisani docela v njegovem stilu, le s tem razlokom, da naša dejstva resnična, dočim o Gregorčičevih ni mogoče tega trditi. Kako je on mesaril svoje tovarise, da celó — predstojnike? — In „Gorica“? Ali ni bilo posebno lani več sestavkov docela v genu naših „Tutti frutti“? Kje ste bili takrat, o hinavske klerikalne duso?! Kje, vprašam, kje ste bili?!

Zdaj se greh — maščuje! „Ljubljenec naroda“ je dobil v svojem „tistem delovanju“ — vrlih učencev! Per bacco, saj se je Gregorčiču tako „delovanje izborna sponeslo, on je ljubljeneč naroda“, pa ministri se tresejo pred njim! Morda se pisateljcem — jih je že veliko! — tudi posreči, da postanemo kaj več nego samo ubogljivi „gmajnerji“.

Toliko v „intermezzo“ k nadaljšim kapiteljem. Gradiva je namreč vsaj za jedno leto pridne delo. Nočemo se sicer ponasati s tisoči in tisoči, kakor se bahajo č. gg. nunci okoli „Laznjivega Kljuka“, ki imajo spovednico na razpolago, da izprausujejo reči o osebah, ki bi jim ne smele biti mar, poizvedujejo vse družinske tajnosti, politično mišljenje moža od njegove žene itd. itd., ali že to do danes nabrano gradivo bo zadoščalo, da bo — slika položaja v deželi popolna! Posebno interesantne bodo — spovedi, izpraševanja in druge pikantnosti... Naj izve resnico ostali svet in pa — tisti, katerih dolžnost bi bila, da bi imeli odprte oči! Svoje dolžnosti niso izpolnili! Zato toliko zlorab, toliko — zla! Mi nimamo nikakega razloga, da bi umolčevali prave vzroke, zakaj — vera peša! In s tem za danes dovolj!

Dostavek. — Umeje se samo po sebi, da greš vsak clovek in da so tudi duhovniki „pod kožo krvavi“. To vemo in uvažujemo. — Vemo tudi, da „natolčevanje je greh“, t. j. raznašanje slabostij in nečastnih dejanj brez potrebe. Zato se obračajo „Tutti frutti“ le proti nuncem — razsajačem, ki hodijo z maslom na glavi po toplem solncu in hočejo, da ostanejo oni

je podobna angelju, ki se trudi prognati turobnost in bolešt.

Vi ne poznate Rusinje! Nemara, da se na nobenem licu ne zrcalijo tako jasno bipni občutki, kakor na njenem. Ako jo vidiš iti po ulici mimo kakega reveža, pa dobi vse njeno obličje izraz nepopisljive bolešt in sočutja; zdi se ti, kakor bi okroglna njenih belih prs z gubami črne obleke govorila:

„Oh, kako je reven!“ Na to pa seže s svojo drobno ročico v žep in, nabravši denar, spusti ga revežu v roko. Ako sreča, sprehajaje se po krasnem „Kalmegdanu“ katerega od naših z gosli v glaci rokavicah in z drugimi budalostmi nakičenega Belgradčana, pa posmešno zavrti krasno glavico, na njenem licu se prikažejo čudne črte — polne ironije in sarkazma, ko zašepeta: „bedak!“ Ako se govori o ljubezni, pa je vse njeno lice sama ljubezen, pod žarki prijetnih pogledov ti zaostaja sapa; na njenem licu se menjajo črte vsled raznih občutkov, kakor leskeči se valčki v bistrem potočku, v kateri je nemirno dete nametalo listja; njena usta se mahoma stisnejo, pa zopet po smeju mično razširijo, lice za trenutek pobledi, da se takoj pokrije z jasno rdečico.

Toda Ksenija Ničiforovna ni bila ponosna na svojo mičnost; nemara ni

\*) „Kalmegdan“, sadnik med gradom in mestom Belgradom.

čisti, dočim vse nas drugačnega mišljenja potiskajo v blato. — Duhovnik, ki izpolnjuje svojo duhovsko službo in ne dela zdražbe med ljudstvom, ne pride v „Tutti frutti“, pa naj je počel med stiriimi stenami ali na skrivnem karkoli. To ostane povsem njegova reč! Da ne iščemo skandalov, smo dokazali i zadnji čas s slučajem v — Istri. Nam so sporotene se razne imenitne epizode izza prejšnjih let v sosednji fari; prav pikantno čtivo, ali zgorelo je! — Nikakor pa ne bomo prizanašali onim razsajalcem, ki bi nas radi kar čez noč pogubili. Tem pa bomo stopali na prste, da bo že na tem svetu „jok in skripanje z zobmi“. Morda prav radi tega „pojdejo v se, se zgrevaajo in dušo izveličajo“, a ljudstvu jih pokažemo v pravi luči, da se ne bo pustilo voditi za nos na svoje stroške. Toliko da bodo računali čisti!

Se nekaj dostavka!

„P. L.“ in „Gorica“ brbljata, da naši „Tutti frutti“ skodujejo — veri itd. — Smešno! Kje smo se dotaknili vere, ko šibamo le nevrede njene oznanovance?! V nevarnosti je edino le neopravičeno samovladje klerikalne bande! Veri sami pa mi več koristimo nego klerikalni listi, ki udrihajo po vsakomur, kateri se jim brezpogojno ne klanja, zamolčujejo pa prave vzroke, zakaj — vera peša.

## Domače in razne novice.

**Žalovanje v Gorici.** — Ko je umoril italijanski anarhist avstrijsko cesarico, ni bilo v avstrijski Gorici nič vsega tega, kar se godi zdaj, ko se je pripetila enaka usoda kralju Umberto italijanskemu. — Da avstrijske oblasti vse to žalovanje pospešujejo, je njihova reč. Bojimo se le, da bo od tega žalovanja še glava bolela marsikakega avstrijskega diplomata. Tedaj le nikar obratati se za podporo do nas Slovencev!

Toda že danes povemo, da vse to žalovanje daje resno misliti nam ne kot Avstrijcem, marveč kot — Slovincem. Na naših tleh se mirno vrše ultrairredentovske demonstracije, katerih ne moremo mirno gledati!

Ob 10. uri je bila slovesna maša zadušnica, katero je organizovala „radi lepšega“ kolonija laških podanikov, katerih živi od slovenskih grošev — nad 300! S kolikim pompom je bilo vse uprizorjeno! To je bil lusso, to svečanost, da ni bilo se take! Vse ob sodelovanju avstrijskih oblastij! Benone! To smo si zapomnili!

Ali kolik terorizem i na one, ki nikakor niso istega mišljenja! „Gioventù italiana“ je izdala kar parolo, da morajo biti med mašo zaprte vse štacune! In celó slovenskim trgovcem je došel ta „ukaz“ z napisom vred „Per lutto nazionale“. Kolika predrznost! Zapomnili smo si jo! Na slovenskih tleh vse to! — Bomo še govorili!

**Nesreča.** — Andrej linčič, 60 let star mož iz Dolja pri Tolcinu doma, je kosil s svojim 16letnim sinom travo blizu globokega prepada. Veter je odnesel starčku klobuk in hoteč ga vloviti, je stekel za njim in padel v skoraj 400 metrov globok prepad. Njegov sin mu je priteknel na pomoč in našel očeta še živega, a kmalu za tem je starček umrl. Nesrečnež je zapustil 6 otrok, najstarejši ima 20 let.

**Vendar enkrat konce!** — Kdo se ne spominja, kaj so morali pretrpeti Batujci in Dornberžanje pred 2 letoma radi „izgredov“? In vsa ta afera se bliža še-le

niti vedela za njo. Mirna, polna sočutja je zrla v turobno lice osornega Bajbakova.

„Hetman“, je dejala Ksenija mirno in tiho, „rekli ste pred kratkim, da je ta zemlja, katero občudujem z vso vnemo svoje duše — tuja.“

Bajbakov dvigne glavo.

„Ksenija! Prokleta zemlja, katera mi odjemlje...“

„Kar ni bilo vaš“, seže mu Ksenija v besedo.

„Vas!“ je hotel dostaviti hetman, trudeč se zakriti svoje burne občutke z mirno vnanostjo.

„Jaz nikdar nočem biti vaša!“

„Ne? A vaša mati in naša pravoslavna Rusija?“

Obličje krasne deve postane zopet kljubovalno kakor poprej.

„Hetman, za to sem jaz sama odgovorna. A ko bi vas moja mati Aganija Ničiforovna vprašala zastran mene, recite ji, da se je njena hči Ksenija Ničiforovna žrtvovala svobodi jednega podjarmljenega naroda...“

Po teh besedah je Ksenija vzela svoj dolgi plašč s kratkim životom, ter dolgimi križi; navlekla na svoje drobne, bele ročice črne, volnene rokavice in obrnivi se zopet h hetmanu, dodala:

„Odpustite, gospod, jaz sem, kakor veste, strežajka. Nemara utegne kateri ranjenec zahtevati vode. Nemara si kateri želi imeti pri sebi svojo rusko

sedaj koncu. Ni dolgo tega, kar smo poročali, da je prizivno sodišče že drugič ovrglo kazen, katero je odmerilo gorisko sodišče Fr. Peliconu in Ant. Mozeticu iz Dornberga. Sedaj pa sta dobila pozivnico c. kr. deželnega sodišča v Trstu, da morata priti 19. avg. tja na glavno razpravo. To bo že p eta razprava o „krivdi“ teh dveh Slovencev. To je pa groza, ko morata dva Slovence pretrpeti za prazen nič! Smo pač v deželi neverjetnostij!

**Kako žaljujejo Italijani v kraljevini.** — V vseh mestih vihrajo črne zastave. Na vseh zidovih so lepaki in razglasi oblasti. A ti razglasi so vsi — raztrgani in pomazani, preko njih pa je zapisano: W il socialismo! Socijalisti prirejajo dejanske izgrede proti monarhističnim demonstrantom. Čuti je, da stoji cela Italija na vulkanu, kateri vtegne vsak čas bukneti. — Sozaljje v Vidmu in Benetkah se ne da primerjati z onim v Trstu; celo v Milanu so sozaljja popolnoma nezna. Vrše se celo javne veselice, koncerti in gledališke predstave. Ta razloček med Italijo in Primorsko bode v oči, kaj si morajo drugod po svetu misliti o naši državi, da trpi taka izzivanja, kakršna se prirejajo na Primorskem.

**Poskušen samomor.** — V zadnji številki „Sote“ objavljeno vest o „poskušenem samomoru“ moramo popraviti v toliko, da v dotični občini ni nikdo visel, pač pa da je bil nekdo samo vesel; mi smo tudi veseli, da ni nikdo visel; pa vendar mora tam med nekaterimi gospodi nekaj — viseti!

**Zopet Cahejada!** — Zadnja „Gorica“ je priobčila zopet članek o užitnini, ali to pot brez Klavžarjevega podpisa; s podpisom se ne upa tako oblastno zmerjati!!

Tudi to pot se oprijema tiste zadnje resilne vejice, katero smo mi že od početka izpodmaknili. Hvali namreč prof. Berbuča, (katerega bi rad videl na Tumoven mestu v deželne odboru; to bi bila žetev!), da je zahteval, naj ostane čisti dobiček v deželi! — To pravimo mi tudi! Samo, da smo sli mi se dalje in rekli: naj slovenski novci ostanejo v slovenskih rokah, ne pa, da — mo se te delili po bratski s preljubeznivimi Italijani, ki bi nam sicer radi kožo slekli in prodali!

Dejstvo, da v Furlaniji pobira užitnino finančna uprava sama, je spravila Caheja vendarle v zadrego. Rešili se hoče iz nje z izjavo, da bi sprejela dežela tudi Furlanijo, ako vlada zniža cenilo...

To, to so sleparji, da jim ni kmalu para! Vendar se zdaj ni slo za Furlanijo, marveč Cahej se je tepel le za slovenska pooblastila! Da bi vlada znižala cenilo, je se veliko vprašanje bodočnosti. Ali ko je finančna uprava enkrat že vse uredila v Furlaniji, je veliko vprašanje, če bo sploh hotela dati vse vkup zopet iz rok!

Kakor rečeno, o Furlaniji ni niti govora, pač pa so se lahoni polakomili le — slovenskih grošev, da bi jih delili, morda celo Slovincem nazaj polovico, ako bodo prav pridni in ubogljivi ter bodo očki Pajerju poljubovali sibo, s katero jih bo tepel. Glavnemu dacarju Klavžarju bi seveda zasijala — „zlata“ doba!

Sicer pa je previsoko cenjeno tudi marsikje v slovenskih krajih. V adovskem okraju plačuje „poravnovalno društvo“ toliko, da članom nič ne ostaja!

Na ostale impertinence Cahejeve ne odgovarjamo!

**Na dan s številkami!** — Cahej brblja v „Norici“, da dobiček od užitnine znaša več deset tisočakov, ki gredejo iz dežele. — Mi pozivljamo se enkrat prof. Berbuča. Na dan s listimi „studijami“, ki so ga pripravile do onega predloga v finančnem odseku; na dan z referatom! — Caheju pa kličemo: Na dan s številkami! Tistim „rečimo“ nič ne verujemo! Ne sleparite občinstva s takimi trditvami, za katere nimate

postrežnico. Nemara? — Oh, gospod, vi ne veste, kako prijeten posel je to, biti postrežnica, poslušati one, ki so bili ranjeni v boju za svobodo, kateri pri težkih operacijah škripljejo z zobmi, kateri, kadar jim preidejo smrtne bolečine, se spominjajo svoje domovine in svobode ter z bledimi ustni in slabim glasom pripovedujejo svojo bolešt, da s tako množico svoje prelite krvi niso mogli kupiti svobode tlačnim rojakom.

Ksenija je turobno umolknila, zaprla oči, in na dolgih trepalnicah sta se ji zalesketali kot nežna rosa dve leskeči kapljici — na to pa je zamišljeno dodala: „Reveni mučeniki! — Oh, ko bi mu le roke ne odvzeli; tega bi revež ne prenesel!...“

Kdo je bil ta, za katerega se je mlada Ksenija toliko bala? Kdo je bil tako srečen, da so se nad njegovo, nemara kratko trajajočo bolečino razsolzile tako krasne oči?

Oba sta šla iz sobe, hetman spređaj, a krasna Ksenija za njim. Med tem, ko je ta na hodniku dala sobarici ključe, je Bajbakov obstal ter skrivoma ogledoval sobarico, na kar ji je spustil nepaženo v roko cekin. Služabnica, potuhnenose smeja, je vzela dar ter veselo popevaje odšla za svojim delom.

(Dalje pride).

dokaza, nimate opore v resničnih številkah!

— Zakaj niste dokazali takega dobička? „Lutto nazionale“. — Včeraj smo videli po ulicah veliko črno obrobljenih lepakov, kateri vabijo neodrešene k masi zadušnici za pokojnim kraljem.

Tudi v mnogih drugih krajih bodo imeli take maše in „Piccolo“ kar bežlja veselja, ko jih našteva. Veliki oficir krone italijanske dr. Pajer, ki je tudi deželni glavar goriski, je zadobil malo več korajže, nego jo je imel začetka. Prve dni nismo videli nič, potem dve črni zastavi, včeraj in danes pa so vsa njegova okna črno pregrnjena.

Goriški magistrat je napravil novo drzovitost in vsilil branjevkam na sadnem trgu znake žalosti. To se pravi: vsilil jih ni, ampak obesil jih sam, ne da bi koga vprašal, po tehtnicah, vratih itd. To pač niso „manifestacioni spontane“! „Šior“ Venuti, uboge branjevke se niso branile, ker se ne smejo!

Danes vihrajo skoro z vseh hiš v mestu, v katerih je le kaj italijanskega, črne zastave ter vse z oken črne preproge. Med vsemi ulicami se odlikujeta v tem pogledu Raštel in „get“. Z vseh javnih poslopjij vise cesarske zastave ali deželne. Tudi mnogo privatnikov, zlasti po vilah, je razobesilo cesarske zastave. — Vse svetiljke v mestu so od danes v jutro odete v belo-črne znake žalovanja. Ob 10. uri je bila slovesna maša v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Na to mašo so vabili najpreje italijanski podaniki, bivaajoči v Gorici, včeraj se jim je pridružila tudi „La gioventù“. Agitacija za mašo je bila velikanska, zato tudi udeležba ogromna. „La gioventù“ je zahtevala, da se zapró za časa naše prodajalnice, kateri poziv so poslali tudi slovenskim trgovcem. Nekateri italijanski trgovci so zaprli radi tega prodajalnice že v jutro „Chiuso per lutto“, drugi po večini so jim sledili za časa maše, med katerim je bi'o vse nekam svečanostno — „italijanska“ Gorica je plakala ob krsti Kralja!

Svetiljke so prižgane že od 8. ure dalje.

**Mesto poštnega odpravnika.** — Razpisano je mesto poštnega odpravnika na c. kr. poštne uradu v St. Ferjanu pri Gorici (III razred 5 stopinja) proti pogodbi in kavciji 400 kron, letna plača 450 kron, uradni paval 120 kron in paval za slugo 140 kron na leto. Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

**Pevsko društvo „Nabrežina“** prosi vsa društva, katera se udeležijo slavnosti razvitja društvene zastave, po deputaciji ali korporativno, naj kmalu to naznanijo odboru, da odbor vse potrebuje ukrene. Do danes se je prijavilo: Pevsko društvo „Hajdrji“ iz Proseka korporativno z zastavo; pelo bode pesem „Pasir“ od E. Juvaneca; Delavsko podporno društvo iz Trsta korporativno z zastavo, ter pevsko društvo „Skala“ iz Sv. Križa korporativno; pelo bode „Šumski čar“ od Iv. pl. Zajca.

**Najnovejša definicija klerikalizma in liberalizma.** — Liberalce je tisti, ki se sramuje sv. vere, klerikaiee pa pomeni vsakega krščanskega moža. — Kaj ni to duhovita definicija? Res, veseliti se moramo, da je vstal Slovincem nov učenjak, ki morda proslavi naš mali narodič sirom sveta! In veste, kdo je ta ženjalni mož, ta veliki duh, čegar bistri um je tako lepo, tako razumljivo razločil ta dva pojma, katerih toliko naših č. gg. nunccev ne more razumeti? — To je g. Lovro Ivančič, župnik v Dornbergu. Slava mu!!

**Radodarni doneski.** — „Goriš. Sokolu“ so darovali za telovadno orodje: Dr. H. Tuma 10 K, prof. Seidl 2 K, gostilničar Ivan Lisjak 2 K.

**Listnata.** — G. dopisniku v Gorici. Ne moremo priobčiti, ker je preobširno in bi čitateljev najbrž ne zanimalo.

Več č. gg. dopisnikom in poročevalcem: Pride vse na vrsto, kar je rabljivega, oziroma obljubljenega, da se porabi v listu.

## Društvene vesti.

**Oddelek vojaško-veteranskega društva v Kamnjah** vabi na veselico, katero priredi dne 12. t. m. ob 3<sup>1/2</sup>, pop. v Potočah (pri Rebku) v proslavo rojstnega dne Nj. Velikanstva Fr. Jos. I. — Vspored veselice obsega slavnostni govor in prosto zabavo. Vstopnina k plesnemu venčku 1 K. Pri plesu svira voj. godba.

**V Kasovljah pri Rihembergu** bo v nedeljo 26. t. m. velika veselica, katere se udeleži tudi „Goriški Sokol“ s pevci, telovadci in tamburaši. — Spored priobčimo pravčasno. — To na znanje sosedom, da bi na ta dan ne prirejali veselice.

**Vzajemno podporno društvo za varovanje goveje živine** v Sv. Križu v Trzaski okolici priredi dne 26. t. m. javno tombolo. Dobitka: činkvina 100 K, tombola 200 K. Po tomboli bode javni ples. V slučaju slabega vremena se tombola in ples odloži na naslednjo nedeljo 2. sept.

**Bralno društvo „Kras“** v Skopem priredi veselico s plesom dne 26. t. m. vspered se priobči svoječasnno.

## Razgled po svetu.

**Deželni zbori** se snidejo najbrže koncem novembra ali začetkom decembra. Sklicanju bo namen, sklepati o zakonu, tičočem se deželne doklade na zganjarino. Deželni

zbor češki in nižjeavstrijski imata rešiti poleg drugega tudi deželni proračun.

**Poroka srbskega kralja Aleksandra.** — Udova inženirja Masina, gospa Draga Masin, je sedaj kraljica srbska. Vse ovire, katere je napravljala razkralj Milan, so bile zastoj, menda je prišel čas, da Milanu odzvojni za zmeraj v Srbiji. Tudi kraljica Natalija ni zadovoljna z ženitvijo sina, ali vse nič ne pomaga. Tisti politični „zločinci“, ki so bili v zvezi z napadom na kralja Milana niso pomiloščeni, čeprav so vsi, to pomiloščenje pričakovali. Govori se pa, da jih misli kralj Aleksander 25. septembra pomilostiti, to je na rojstni dan sedanje kraljice. Tausanovića in Protića je sprejel kralj Aleksander v posebni avdijenci. Zahvalila sta se mu za pomiloščenje; kralj je bil jako milosten z njima. Koncem septembra obiščeta kralj in kraljica ruskega carja. — V Srbiji je zmagala vseskozi slovanska struja. Rusija je danes odločilna velevlast v srbski politiki. Nasprotniki se jezijo, intrigujejo proti Aleksandru, ali vse zaman. Za koliko časa bo zopet red v nesrečni Srbiji?

**Dr. Živný, urednik „Parlamentarja“**, o katerem smo poročali svoj čas, da je bil aretovan radi žaljenja Njeg. Veličanstva, je bil obsojen včeraj na Dunaju v tajni razpravi na 6 mesečni poostreni zapor.

**Iz Celja.** — Slomškova slavnost na Ponikvi je grozno razburila velenemsko kriceljske fakinaže. Radi bi bili napravili Celjani kako demonstracijo proti slovenski slavnosti, ali ta se je vršila izven njihovega smetišča t. j. Celja, kjer imajo ti ljudje edino še malo korajze. Napadli so med drugim nekega Ljubljancana, kateri se je vozil na kolesu k slavnosti in mu uplenili trobojnico. Ali glej smole, Slovenec je bil „kroften“ clovek in porazbil nekaterim vrotekrvnem trde buče, da jih ne bode nikdar več volja, ustavljati mirno mimo njih se vozijo ljudi.

Zvečer sta pred dohodom viaka prišla v Celje dva bataljona vojakov, da čuvajo izletnike, vračajoče se od slavnosti. Na peron niso v Celju nikogar pustili, ako ni imel voznega listka, vstopnic pa niso prodajali. „Heul“!

**Kako delajo.** — Poročali smo že, da je bil tržaški list „L'Indipendente“ zaplenjen, ker je obelodanil nekaj preveč gorečih brzojavk, katere so imele romati v deželo anarhije. Kakor si je tržaška gospoda naročila sožalje iz „Regione giulia“, tako si je naročila tudi interpelacijo v istrskem deželnem zboru. Poslanec Scampichio je stavil interpelacijo, zakaj so bile one brzojavke zaplenjene, ko vendar niso izražale nič drugega kakor veliko žalost zaradi umora. To interpelacijo pa so stavili neodrešenci samo zato, da vendar vtihotapijo svoje brzojavke v časopise, ker znano je, da kar se v deželnem zboru govori, se tudi lahko v časopise piše, ne da bi bilo bti zaplenbe.

Lepo taktiko imajo ti uzmovitci in vredna je, da se jo posnema.

Ne vemo pa, kje je vladni komisar dobil toliko poguma, da je odgovoril g. poslancu, da kar se v Trstu godi, je istrskemu deželnemu zboru deveta briga.

Tak odgovor so signori tudi zaslužili in mislimo, da je že skrajni čas, da se odprejo gospodom v namestniški palači v Trstu oči. To se pa ne zgodi tako kmalu, kajti tu vlada slepota, proti kateri menda že ni več leka.

**Umor kralja Umberta.** — Pogreb kralja se vrši danes. Vse države so poslale svoje zastopnike k pogrebnim slavnostim. Rusija je zastopana po velikem knezu Petru Nikolajeviču, Avstrija pa po nadvojvodi Rajnerju. Vladar se osebno nobeden ne udeleži; imajo pač mnogo razlogov, da tega ne storijo.

Morilec Bresci ne bo na smrt obsojen, ker je smrtna kazen v Italiji odpravljena. Zadene ga pa najhujša v Italiji mogoča kazen, to je dosmrtna ječa. Prvih sedem let je zaprt v celici, a mora delati. Po preteklih sedmih letih sme delati z drugimi kaznjenci vred, a z njimi ne sme govoriti.

V Milanu in po Italiji so zaprli 36 anarhistov, a nobeden njih ni bil na dan umora v Monzi. Oblasti iščejo posebno nekega cloveka, katerega so videli na dan umora v družbi z Brescijem. Znano je sedaj, da je bil Bresci le orodje anarhista Ciancabille v Severni Ameriki. V svojem listu je Ciancabilla zmeraj silil anarhiste, naj se pokažejo, ker je že prišel čas, da se „zgodi veliko dejanje“. Tudi spor med anarhisti v Severni Ameriki, kateri se delijo v dve stranki in katerim so glave Ciancabilla in grof Malatesta, je pospešil smrt kralja Humberta.

Ko je neki stražnik povedal Angiolittu, kateri je hotel pred par leti tudi umoriti Humberta, da je ta sedaj umorjen, je Angiolitto veselja plesal.

Lucheniju so tudi povedali, da je umorjen kralj italijanski. Res so mislili, da kaj od njega zveč, ali Lucheni je molčal in se ni kazal ni veselega ni žalostnega. Ko je Bresci potoval iz Amerike v Italijo, se je vozil samo v prvem in drugem razredu, znak, da so ga njegovi somišljeniki preskrbeli z obilo denarjem.

**Liebknecht umrl.** — Iz Charlottenburga na Pruskem javljajo, da je tam umrl znani socialistični agitator Liebknecht. Bil je nemški državni poslanec. Leta 1872 je bil obsojen radi veleizdaje na dve leti zapora, ali moral so ga izpustiti, ker je bil voljen poslanecem. V družbi z Bebelom je izdajal znani socialistični list „Vorwärts“ v Berlinu. Izdal je mnogo političnih in socialnih del.

**Slomškova slavnost v Ponikvi.** — Takega slavlja, kakoršno je bilo v nedeljo v Ponikvi, ni še videl slovenski Štajer. Na tisoče ljudi, od vseh strani, odkoder je čuti sladka beseda slovenska, se je zbralo ta dan tam, da proslavi velikega slovenskega rodoljuba, šolnika in pisatelja, vladiko Antona Slomška. Vse slovenske dežele razun tozne Benečije, kjer slovenski narod popolnoma nezavesten, pod krutim jarmom zbesnelega sovraga, vse dežele, še celo ogerska Slovenija, so bile mnogostevilno zastopane po svojih najodličnejših možih. Tudi Čehi in Hrvatje so se pridružili svojim bratom v skupnem navdušenju. Dični vladika Strossmayr, ki se vsled starosti svetčanosti ni mogel udeležiti, je poslal zastopnika v osebi djakovanskega župnika g. Čepelika. Društvo je bilo zastopanih kakih 39, med njimi Sokola iz Ljubljane in Celja, dijaska društva Triglav, Slovenija, Sava.

Goste so pričakovale na kolodvoru velikanske množice. Pozdravil jih je gosp. vojni kurat Marzidovšek s presrečnimi besedami. Na to so odkorakali vsi skupaj s celjsko godbo in ljubljanskim Sokolom na čelu na slavnostni prostor. Ker je mariborski ordinarijat prepovedal slovensko mašo, je sla večina udeležencev k deseti maši, pri kateri je izborni propovedal g. prof. dr. Medved; Celjsko pevsko društvo in „Narodna godba“ pa sta žela vsestransko obudovanje. V cerkev je zamogel le manjši del naroda, katerega se je lahko cenilo na 8.000 oseb.

Ob 1. uri je privrela vsa ogromna množica k novi maši, kjer se je po slavnostnem govoru g. naduč. Vek. Strmška odkrila spominska plošča med ginjaivim petjem učiteljskega zbora.

Na to je bil banket pri g. Podgorsku, katerega se je udeležilo kakih 500 oseb. Čuti je bilo mnogo navdušenih zdravijc. Odlični gostje so proslavljali neumrljivega Slomška, češki, slovenski in hrvaški narod, hrvaško-slovensko vzajemnost. Največ pozornosti je obudil g. Marzidovšek, ki je govoril češko, hrvaško in slovensko, kakor bi ga bila vse tri jedna mati učila. Govorili so tudi g. župan Hribar v imenu Ljubljane, g. dr. Tavčar v imenu Sokolov, Kukuljevič-Sakcinski in posl. Spincič v imenu Hrvatov, posl. Povše v imenu Kršćanske zveze, g. Gangl v imenu učiteljskega, g. Rozman v imenu družbe sv. Mohorja. Ne da se popisati oduševljenja, ki je vladalo med prisotniki. Vsak govor so pozdravljali tisočji grli z urnebesnimi „živjo“.

Po banketu je občinstvo imelo priliko občudovati čile Sokole, katerih se kar ni moglo nagledati. Izlet na Slomškov rojstni dom ni bil tako velikanski, kakor je bilo pričakovati, in to vsled deževja in slabe poti.

Z večernim vlakom je večina datjnih gostov zapustila nepozabno Ponikvo, ostali pa so se še pozno v noč navduševali ob skupnih idealih.

Vsa slavnost je imela čisto naroden značaj, kljub netaktičnosti „Slovenca“, ki je hotel s hujškanjem razdražiti narodne prednjake, da bi ostali doma. Navzoča stajerska duhovščina se je pokazala taktno in narodno, mnogo bolj nego kranjski in primorski klerikalni fanatiki, ki so pa ostali po večini — doma. Vsa slavnost je bila impozantna manifestacija razvijajoče se slovenske narodne ideje, katere krepka podpora je bil naš nepozabni Slomšek. Slava mu!

**Vsi kadilec prokleti.** — Kakor poroča „Cas“, glasilo čeških realistov, so prinesli „Katolicke Listy“, največji češki klerikalni list, vest, da se praški nadškof Skrbenský odlikuje po dveh lastnostih: da služi sv. mašo jako pobožno in da puši smodčice. Prvo je sicer jako zaslužno in lepo, drugo pa tako težek greh, da Skrbenski ne more biti rimski duhoven. Kajti papež Urban VIII. je proklel vse kadilce, in ker je papež ex cathedra nezmotljiv, njegova bula ne more motiti, a ker se Rim ne zmenjuje, velja kletev še sedaj. Torej Skrbenski in toliko drugih škofov prokletih! Toliko rimsko-katoliških duhovnikov prokletih (tudi g. Dermastija je med njimi; zato si hoče na drug način prislužiti nebesko kraljestvo. Op. stavca). Slednjic tudi toliko ovčic — prokletih! Tako daleč sega hudomušnost naše hierarhije.

**Anarhisti v Trstu.** — Razen vratarja Jannija in dalmatinskega čevljarja Stipinovića je tržaška policija aretovala tudi čevljarja Josipa Smrtnika, ki je prejemal neki anarhističen list iz Genove.

V Pulju so aretovali nekega cloveka, ker je odobraval čin Brescijev; tudi o njem sumijo, da je anarhist.

**Laška perfidnost.** — Istrski poslanec Ghersa je interpeloval vlado, ali misli ustaviti slovanjenje italijanskih imen po slovenskih in hrvaških duhovnikih. Poudarja, da zlasti v krstnih zapisnikih se pacijo italijanska imena; kdo se ne bi smejal: imena a la Pinaucig, Cociancig, Perincig itd.; to so po mnenju neodrešencev laska imena, ti ljudje morajo biti blazni, ali pa brezmejno podle duše.

**Vojna na Kitajskem.** — Lichungang je sporočil vladam, da so poslanci zapustili Peking in da so na potu v Tientsin. Spremljajo jih kitajski vojaki, katerim je poveljnik Jung-lu. — Boksarji so gospodarji v Peking; njih poveljnik je sedaj Li-Ping-Ceng, kateri je tudi skušal zadržati poslance v Peking in jim tudi živca ni dovoljeval, ko so bili zaprti v angležkem poslanstvu. Cesarska kitajska vojska je dobila povelje, da mora zavzeti zopet mesto Tientsin in trdnjavo

Taku. — Velike množice kitajskih vojakov se zbirajo okoli Peitanga nekaj milj od Tientsina, vsak čas lahko udarijo na zavez-nike. — Kitajci so predri nasipe „cesarskega kanala“ in nasipe reke Peiho tako, da je sedaj vsa dežela med Pekingom in Tientsinom pod vodo. — Združeni Japonci, Angleži in Amerikanci bodo skušali napasti Kitajce, kateri štejejo 30.000. mož. Angležem manjka topov in tudi nimajo zadosti častnikov. Kitajska cesarica, o kateri se je večkrat pisalo, da je umorjena, vlada v Peking in podpira boksarje. Podkralj v Naug-kingu se ne mara podvreči njenim poveljem in je ukazal, da se vsem kitajskim vojakom, o katerih se sumi, da simpatizirajo z boksarji, vzame moderno orožje in se jim da stare puške na kremen. — Angleški kramarji kazijo vse operacije, katere hočejo zavezniki izvesti. Misli se celo, da se odtegnejo vsakemu skupnemu postopanju in da bodo delovali na lastno roko ob reki Jang-tse. Ako bi se to tudi zgodilo, ne bo imelo nikakega upliva na druge zaveznike, posebno ne na Rusijo, katere je o tem, kar se ima zgoditi, popolnoma dogovorjena s Francijo. Kitajski poslanik v Londonu se odpravlja v svojo domovino; tudi njegov tajnik jo misli popihati v Šangaj. Lichungang je naznanil, da zaveznik se mora ustaviti prodiranje Evropejcev proti Peking, sicer ne jamči za nič.

Poročajo iz Bruselja, da je dobila belgijska vlada od svojega poslanika brzojavko s sledčo vsebino: Od 4. do 16. julija smo zaprti v našem poslanstvu in se branimo proti napadom Kitajcev. Pomagajo nam tudi vojaki avstro-ogerske mornarice. Ni se nam posrečilo ohraniti poslanstva, katero je bilo od Kitajcev zažgano. Poslanstvo avstro-ogersko, holandsko in italijansko so Kitajci tudi razrušili. Stoji še samo angleško poslanstvo, v katerem smo oblegani. Do danes imamo 58 mrtvih in 70 ranjenih. — Med vojaštvom, katero koraka proti Peking, je tudi 300 mož avstrijske mornarice. — Vrhovnega poveljnika so si zavezniki vendar izbrali in je nemški general Waldersel. — Poroča se, da se je pri Peitangu unela bitka med zavezniki in Kitajci. Kitajci so bili pobiti, a so v lepem redu pomikali nazaj.

Ko so prekorčili most čez reko Peiho, so ga razstrelili. Japonci, kateri so se v tem boju sploh hrabro vedli, so se vrgli v reko, jo prekorčili in napadli Kitajce na onem bregu. Imeli so izdatne zgbue, a Kitajci jih niso čakali ampak brusili pete. Bati se je, da bo treba še mnogo takih bitk, predno pridejo zavezniki v Peking. — Med Rusi in Japonci vlada nesloga, pri Taku so se spopadli in bilo je nekaj ranjenih. Čudni zavezniki!

V Mandžuriji so Rusi zopet napravili mir. Vsa železniška proga je zavarovana s kozaki. Noben Kitajec in noben Mongol si ne upa čez rusko mejo.

**Raznotero.** — V Soljani na Hrvaškem je ustrelil 9 letni dečko svojega 14 letnega brata. V odsotnosti svojega deda, svojega jedinega varuha, sta se paglavca sprla, na kar je mlajši tekel v hišo po puško in brata ustrelil. — V Srebrnici v Bosni je strela ubila 2 mladeniča, ki sta delala na polju. — Angleži se pripravljajo za svetovno razstavo v Glasgowu l. 1901. Trajala bo 6 mesecev. — Tajnik angleškega poslanstva na Dunaju, Hugh Grosvenor iz hiše knezov Westminsterških se je ustrelil brez znanih motivov. — Nadporočnik Bauendalk se odpelje 11. avg. iz Hamburga z ladjo Matador na severni pol. — 5. avg. je začelo štrajkati v Parizu 4000 šljakerjev. — 19. letni Bolgar Stojan Dimitrov je 6. avg. ustrelil v Bukarešti prof. Mihajleano, ker je ta pisal proti bolgarsko-iredentističnim agitacijam v Macedoniji. — Kralj Aleksander Srb-ki je popolnoma pomiloštil bivšega ministra Tavšanovića in Petriča, biv. urednika lista „Odjek“. — Na nemški križarki „Boussard“ se je razpotila neka cev pri stroju. Ubita sta dva mornarja, stirje pa ranjeni. V Hamburgu je vstavilo delo 500 delavcev ladjedelnice Hlohm & Voss. Na parniku „Rosario“, kateri je dospel naložen s premogom iz Cardiffa na Angležkem v Hamburg, se je haje pripetil slučaj kuge. Bolnika so prepeljali v bolnišnico; parnik pa mora prestopiti karanteno.

## Narodno gospodarstvo.

**O slovenskem shodu obrtnikov v Pragi.** — Nedavno smo poročali o tem shodu. Dejali smo, da se priredi ta in ta dan, da se bo na njem obravnavalo to in to, skratka: naznanili smo svojim čitateljem, da se bo ta shod vršil, objednem smo, razume se samo ob sebi, pripojili naznanilo par svojih mislij. Ali to se nam zdijo premallo. Hočemo se malo natančneje, še globlje pogledati v ta nameravani shod. Je to naša navada. Kdor je čital naš gospodarski oddelek, veda, da je temu res tako, da ni nobene stvari ne pustimo nejasne, temveč, da vsako prav pošteno razrežemo in analiziramo. Kaj pa bi tudi ukazeljnemu čitatelju pomagali, če bi mi samo konstatovali? Ne, vsaka stvar, o kateri se piše, mora biti podana jasno, tako, da jo vsakdo razume. — Vest o prireditvi shoda slovenskih obrtnikov se je v našem časopisju, kjer se še je, samo konstatovala; „priredi se“, stalo je črno na belem. No — narodno-gospodarskih oddelkov pa naši časopisi baš preveč še ne goje. Ni se še bati, da bi se slovenski čitatelji časopisov kaj kmalu „dolgočasili“ z gospodarskimi razpra-

vami....“ Žalostno je sicer dejstvo, da se naše časopise tako malo briga za obrtnika. Menda vendar obrtniškega stanu ne smatrajo za preživeli stan, za stan, ki v življenju naroda nima nič več pomena? Bojim se pa, da jim morebiti ta teorija niti znana ni. Kako to? Znano je, kako važnost dajo našim ljudje „sivim teorijam....“ Na shodu slovenskih obrtnikov se pa baš hočejo pretresavati vprašanja, ki spadajo v področje teorije....

Kdo pojde od Slovencev v Prago na obrtni shod? Kako bomo Slovenci zastopani? Kakšno udeležbo bomo imeli pri debatovanju, razpravljanju itd.? Kakšno stališče zavzemajo naši obrtniki z ozirom na najrazličnejša vprašanja? Kako, kaj, kdo... sama vprašanja! In odgovora „ne vem, neznam“. Bodemo zopet zastopani tako, kot smo bili zadnjic, kakor naši čitatelji vedo. Slovenske obrtnike je zastopal ljubljanski krščansko-socialno-klerikalni, konservativni katoličan g. Kregar, ki je v krakovskem narečju razvijal prav čudne, prav „konservativne“ nazore o obrtništvu. Jedinu dobro je bilo, da ga niso prav nič razumeli. Ploskalo se mu je, no, je bil — slovenski gost....

V obče je še sedaj nada, da se obrtniki slovenski mej seboj zamorejo porazgovoriti, puhla. Predstavimo si skup slovenskih obrtnikov, Slovenca, Čeha, Poljaka, Rusina, Srbo-hrvata in Slovaka. Če govori vsak posameznik v svojem materinem jeziku, se mej seboj ne bodo razumeli. Vzeti morajo za posredovalni jezik nemški, ali je zopet vprašanje: znajo-li nemški. Kaj pa pomaga, če si pri kakem shodu navzoč, ko ne razumeš, kaj se govori. Zato bi bilo potreba, če se hočemo udeležiti shoda slovenskih obrtnikov, da se slovenski obrtniki poprej v Ljubljani snidejo ter se dogovore, koga pošljejo v Prago in kako stališče zavzemajo napram zahtevam obrtništa drugih narodov. Pomisliti moramo, da vsak čevlj ni za vsako nogo. Češko obrtništvu je pred našim, ima že tudi popolnoma druge zahteve, želje in potrebe kot so naše. Isto je s hrvaškim, poljskim, rusinskim in slovaškim obrtništvom. Kaj naj n. pr. naši obrtniki zahtevajo z ozirom na obrtno šolstvo, ali pa z ozirom na strokovno časopisje obrtniško ali pa z ozirom na malo-obrtni kredit itd.? Z kakega stališča se bodo tudi ti predmeti obravnavali? Čehi pridejo najbržeje na dan z avtonomijom, Rusini z odločitvijo rusinskih krajev od poljskih. — In Slovenci? Bodemo hoteli tudi mi kaj? Mogoče združitev vseh Slovencev na temelju etnografskem? Je v obče težka stvar. Ali, če se shod slovenskih obrtnikov v obče priredi, mora imeti kak praktični zmisel, drugače ga treba ni. Škoda denarja, škoda časa. Potovanje v Prago stane denar, bivanje v Pragi ni zastoj itd.

Naše mnenje je, da bi bilo potreba, da se Slovenci udeležimo shoda slovenskih obrtnikov v Pragi, ali ne smemo biti saro za stafažo, predmeti napitnic na „slovenske, drage brate“. Zatorej se je popreje treba pomeniti: kako in kaj. V vprašanjih obrtniških nam je stari na stališču modernem. Svoje stališče moramo imeti prodobljeno. Obrtniška vprašanja moramo študovati teoretiško. — Kako bo, ne vemo, ali bilo bi vendar precejšne koristi, če bi se uvaževalo naše mnenje.

## Književnost.

**„Nova liečbena znanost“** ili nauka o jedinstvenosti svih bolesti i na istoj se osnivajuće jedinstveno izličenje bez liekova i bez operacija. Poutna knjiga i savjetnik za zdrave i bolestne od Ljudevita Kuhne-a.

Pod ovim je naslovom u nakladi tiskare Terezije Fischer, Zagreb, Ribnjak broj 10. upr. izišlo drugo, najnovije hrvatsko izdanje ovog dosada u 25 jezika tiskanog djela. Djelo obasize VIII i 300 strana 8° te sadržaje osim najnovije slike pisca u nadorezu još i mnoge u tekstu tiskane slike. — Ciena je ovom djelu 5 kruna. Kod pripisanja ove svote unapried sa post. doznačnicom dobiva se ovo djelo od gore spomenute tiskare franko.

**Knjižica za dopisnike v časopise.** — Varšavski žurnalist Stan. Koszutki je izdal knjižico: „O tem naj se dopisuje časopisom s kmetov.“ V uvodu pravi, da dnevniki (misli na varšavske) prinašajo s kmetov popolnoma brezpomembne stvari; o važnih pa niti neiznijo. Vzrok temu je v tem, ker dopisniki ne vedo, kaj naj poročajo. Nedo-staja primernege navodila, ki bi jim kazal, kaj naj si izbero. Zato je Koszutki sam napisal tako navodilo, kateremu za časopisi očitajo, da hoče preveč, kajti, če bi se po njem dopisniki popolnoma ravnali, bi dopisi ne bili več dopisi, temveč monografije. — Dopisovanje v časnike je važna stvar, zato je treba paziti, da se poroča vedno ono, kar ljudi v obče zanima, pa če bi bilo tudi momentalno le lokalnega pomena. Tudi mi Slovenci bi potrebovali navodilo: kako in kaj naj se poroča časopisom.

**„Viribus unitis“.** — Tako se imenuje list, ki je potel z prvim julijem t. l. izhajati, v Porto Alegre v Braziliji kot organ avstro-ogerskega društva za Rio Grandé do Sul. V programu, katerega razvija v 1. številu, poudarja posebno 2 točki kot jedro: Rojake navduševati za visje ideale Avstro-Ogerskega. 2. Jim pomagati k večjemu duševnemu in gnotnemu napredku.

### Zahvala.

Blagorodni gospod dr. Marij Pascoletto, c. kr. notar v Ajdovščini, je blagovolil povodom smrti blage njegove soproge darovati tukajšnjim ubožcem znesek K 100, za kar se mu podpisano županstvo v imenu ubožcev najtopleje zahvaljuje.

Županstvo v Ajdovščini,  
dne 7. avgusta 1900.

Župan:  
Anton Lokar.

Poročilo ravnateljstva  
Goriške ljudske posojilnice,  
registrovanega društva z omejeno zavezo  
v Gorici.

Popolnitev poročila za mesec julij 1900.

Stanje blagajne dne 1. julija	K.	11.391-60
na deleže vplačalo		3.100-—
vložilo 60 strank		37.931-40
vzdignilo 99 strank		42.606-—
15 strankam posodilo		7.380-—
64 strank vrnilo		25.259-—
založili denarja		12.000-—
stanje blagajne dne 31. julija		10.559-91
denarni promet		154.759-98

Vodstvo.

### Mirodilnica

v Trzni ulici, poleg kritega trga  
(poslopje c. kr. okrožn. sodišča)

Ima veliko zalogo najfinejega  
žvepla v kosih,  
katero prodaja po najnižji ceni.

Ima tudi vsakovrstnih, najboljih  
pripomočkov za čiščenje vina.

Priporoča se p. n. občinstvu

Ant. Jeretič.

Špedicijska poslovnica

G. Hvalič v Gorici

v ulici Morelli št. 12.



Priporoča se tople Slovincem v mestu in  
rojakom na deželi za prevažanje vsakovrstnega  
blaga in pohištva v vse kraje. Ker ima

nove zaprte vozove  
za prevažanje,  
zagotavlja, da se blago nepoškodovano  
dostavlja.

### KISLA VODA LAJOS

je priznana najbolja in najzdraveja med  
vsemi vodami te vrste. Ima v sebi magnezije  
več kot vsaka druga voda: na 1000 gramov  
vode ima 31-61 gramov magnezije. (Mag-  
nezija je pravo učinkujoče sredstvo).

Vdobjiva se v vseh lekarnah in  
mirodilnicah. Jedinu zalogo za Go-  
rico in okolico ima Ang. Fornizzi v  
Gorici.

### KAVA DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

Ivarina je najboljša cikorija.



ZALOGA

PRI

IV. JEBAČINU

V LJUBLJANI.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si usiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak  
zahtevajte povsod najboljši pridevek k praveri hobotvi  
kavi, to je cikorija ali: „Kava družbe sv.  
Cirila in Metoda v Ljubljani“!

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: IVANU JEBAČINU v Ljubljani.

### Ugodna prilika.

Radi preselitve se proda v Komnu  
za neverjetno nizko ceno dve ti-  
kajoči se hiši, (jedna dvonadstropna, druga jed-  
nonadstropna). Hiši ste bogato obloženi, z  
tepim dvoriščem, z dvema podzemeljskimi  
kletmi, hlevom, žganjarnico, vodnjakom, z  
razno kletarsko in gospodarsko opravo in  
lepo vreden vrto. Poleg tega še 10.437  
m<sup>2</sup> velik, vzorno vreden v in o g r a d, cepljen  
na ameriški podlagi v rofošk v 2. 3. in 4.  
letu starosti. Hiši ste jako pripravi za obrt,  
posebno pa za letovičnike, ter bi donasali z  
ozirom na neverjetno skromno ceno, velik  
letni dobiček.

Iz prijaznosti posreduje

Josip Štrekelj v Komnu.

### Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčicar  
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za  
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za  
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno  
postrežbo po jako zmernih cenah.

Stajerska  
**ROGASKA**  
KISLA VODA Jemljevo Styria-vrelec  
SVETOSLAVNA.  
Krepčevalna pijača. Neprekošana zdravilna voda.

Glavno zastopstvo  
**Schielin & Müller**  
V TRSTU,  
ulica Acquedotto št. 40.

Podpisana priporočata slavnemu občin-  
stvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno  
prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n.  
pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinje-  
vec, domači tropinovec, fini rum, različna vina,  
goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-  
Metodovo-milo ter drugo v to stroko spadajoče  
blago. Postrežba točna in po zmernih cenah

Z odličnim spoštovanjem  
Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«

### Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici šte. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri  
za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

### Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštela št. 2.

Zaloge v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega  
štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene plo-  
ščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča,  
peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbo. Prevzemata vse  
naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico  
izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a  
v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz  
prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

### Anton Petatzky v Gorici.

Na sredi Raštela 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnbergkega in drobnega  
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venci. — Mašne  
knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,  
krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih  
ter na deželi. 2 35 8

Prave in edine želodčne kapljice,

(Varstvena znamka).



Zdravilna moč teh  
kapljic je nepre-  
kosljiva. — Te ka-  
pljice *vradijo radno*  
*prebavljenje*, če se  
jih dvakrat na dan  
po jedno žlice  
popije. *Okrepé po-*  
sv. Anton Padov. *kvarjeni želodec*  
*stare, da zgine v kratkem času*  
*omotica in života lenost* (mrtvost).  
Te kapljice tudi stori, *da človek*  
*raji je.* —9

Gena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih le-  
karnah na svetu. Za naročitve  
in pošiljatve pa jedino le v le-  
karni

Cristofolotti v Gorici.

Izšel je ravnokar

II. zvezek „Svetovne knjižnice“

### MARCO VISCONTI

zgodovinski roman.

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Cena: kron 2-40; po pošti 20 vin. več.

Razpošilja

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici

edino proti povzetju ali naprej poslanim zneskom.

Na zahtevo pošilja

„Popis leposlovnih in drugih knjig“ lastne zaloge zastonj in franko.

Nikaka skrivnost ni več

da si vsakdo sam doma napravi brez vsake priprave in težave najfineje  
likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za na-  
praviti po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski peli-  
novec, Češki liker, Kimel po 80 kr.; Silvovec, Rum, Češnjavec,  
Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse,  
Pilsenski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znamkah ali  
po poštni nakaznici; po poštnem povzetju 10 kr. več.

Vsaki pošiljatici pridenem navodilo, kako se napravi liker. Pre-  
prodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina

Trst — Via Belvedere šte. 23.